

УДК 371

*Гура Т.В., Сталін О.
м. Харків, Україна*

ДУХОВНІСТЬ ЛІДЕРА І ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ В БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Передумови глобалізації управління соціальними системами, які об'єктивно склалися до початку третього тисячоліття, поставили перед людством питання духовності і моральності керівників-лідерів формальних та неформальних. Перенасичення ринку товарами споживання спонукало деяких виробників вдаватися до формування у передбачуваного споживача певної системи цінностей, яка сприяла б більш успішній реалізації виробленого товару на ринку.

Поява на ринку конкуруючого продукту або іншого продукту цієї ж компанії, змусила маркетологів вдаватися до формування нової системи цінностей, яка часто заперечувала стару систему цінностей. З огляду на збільшення частоти зміни технологій, можна припустити, що реалізація нового продукту буде вимагати від споживача постійної переоцінки цінностей, що примушує споживача переживати стан когнітивного дисонансу.

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні практичних рекомендацій для лідерів підприємств, враховуючи такі абстрактні поняття, як духовність і дух, при побудові більш ефективної системи управління лідером свого підприємства.

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ**

Як інструмент візуалізації понять «духовність» і «дух» авторами використана методологія гіперкомплексних динамічних систем (ГДС), що є за своїм призначенням теоретичним інструментарієм в інваріантному моделюванні, яке охоплює найбільш загальні закономірності і способи побудови моделей незалежно від того, в якій галузі знань і для яких об'єктів вони застосовуються [1].

Багато авторів, що вивчають дефініцію «духовність», не звертають належної уваги до визначення дефініції «дух». В тлумачному словнику Ожегова С.І. *духовність* трактується як «властивість душі, що складається в переважанні *духовних*, моральних та інтелектуальних інтересів над матеріальними» [2].

Серед науковців поширена точка зору, що термін «духовність» бере свій початок від слова «дух», що має три значення: 1) «свідомість, мислення, психічні здібності; початок, що визначає поведінку»; 2) «внутрішня, моральна сила»; 3) «в релігії і міфології: безтілесна надприродна істота». Як бачимо, на першому місці стоїть філософське розуміння цього терміну, на другому – психологічне, а на третьому – релігійне. Виходячи з цього, зазначимо, що «духовність» довгий час співвідносилася з релігійно-філософським поняттям.

Інструменти інваріантного моделювання дозволяють дати визначення дефініції «дух», як системі. Спочатку наведемо нове визначення системи. Гіперкомплексною динамічною системою (ГДС) називається сукупність системних інваріант. У символічній формі запису зроблене визначення має вигляд:

$S = \sum S_i = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + S_5$, де S – позначення системи; S_i – i -а системна інваріанта; S_1 – *гіперкомплексність* – характеристика, що описує елементи системи та її властивості; S_2 – *динамічність*, описує міжелементні взаємодії та їх властивості; S_3 – *структурність*, описує структуру системи та її властивості; S_4 – *емержентність (цілісність)* – це така характеристика системи в цілому, якої немає, і не може бути у жодного з елементів системи, що розглядаються окремо; S_5 – *ієрархічність* – ієрархія та її властивості.

До числа основних і фундаментальних принципів в інваріантному моделюванні, поряд з принципом системності, можна віднести і принцип системної реалізації. Відповідно до цього принципу кожна ГДС знаходиться в стані процесу системної реалізації. Найпростіша графічна ілюстрація R-процесу показана на рис.1

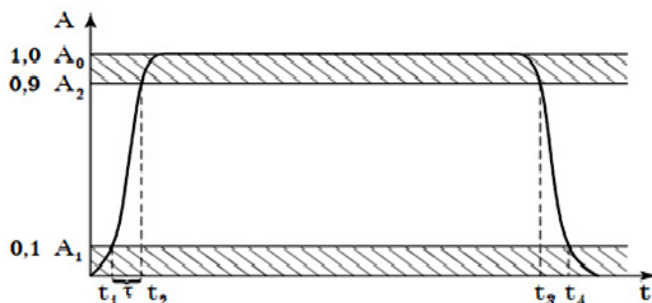

Рис. 1. Графічне відображення R-принципу без ієрархії

Позначення на графіку: A – рівень системної реалізації; t – час; A_0 – стовідсотковий (одиничний) рівень системної реалізації; A_1 – нижній поріг системної реалізації; A_2 – верхній поріг системної реалізації; τ – період розвитку (інтервал між t_1 і t_2).

В даному графіку нас цікавлять дві фази: 1. *Фаза розвитку*. Проміжок часу від t_1 до t_2 .

2. *Фаза стаціонарності*. Проміжок часу від t_2 до t_3 . Фаза розвитку в даному графіку, стосовно до нашої теми – це формування системи цінностей. Фаза стаціонарності – це набуття системою цілісності, а саме, це сформований дух.

Отже, можна дати нове коротке визначення: дух – це цілісна система цінностей. Або більш докладно: дух – це сформована система цінностей, рівень системної організації якої досягає цілісності, що дає системі властивість, якого немає ні у одного елемента системи. Таким чином, під духовністю людини можна розуміти усвідомлене прагнення співвіднести свою діяльність з вибраною системою цінностей.

Висновки. 1. Лідеру будь-якого підприємства необхідно приділяти увагу формуванню системи цінностей як всередині свого підприємства, так і поза його межами. 2. Для зняття протиріч між різними системами цінностей необхідно формувати їх на підставі загальнолюдських цінностей. 3. Дух – це цілісна система цінностей. 4. Духовність - усвідомлене прагнення співвіднести свою діяльність з вибраною системою цінностей (з духом), яке супроводжується витратою внутрішніх ресурсів (фізичних, емоційних, вільного часу) не на утримання своєї особистої життєздатності, або добробуту своєї родини, а на підтримку життєздатності свого колективу та суспільства.

Список літератури: 1. *Малиута А.Н.* Гиперкомплексные динамические системы / А.Н. Малиута. – Львов: Изд-во при Львов. гос. ун-те, 1989. – 120 с. 2. *Ожегов С.И.* Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов, Н.Ю.Шведова. – М.: Азбуковник, 2004. – 944 с.

Bibliography (transliterated): 1. Maliuta A.N. Hyperkompleksnye dynamycheskiye systemy / A.N. Maliuta. –L'vov: Vyscha shk. Yzd-vo pry L'vov. hos. un-te, 1989. – 120 s. 2. Ozhehov S.Y. Tolkovyj slovar' russkoho iazyka / S.Y. Ozhehov, N.Yu.Shvedova. – M.: Azbukovnyk, 2004. – 944 s.

Гура Т.В., Сталін О.

ДУХОВНІСТЬ ЛІДЕРА І ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ В БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розкриваються поняття «духовність» і «дух» та обґрунтовуються практичні рекомендації для лідерів підприємств при побудові більш ефективної системи управління, підкреслюючи важливість духовної складової.

Ключові слова: дух, духовність, лідерство, система цінностей.

Гура Т.В., Сталин А.

ДУХОВНОСТЬ ЛИДЕРА И ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ЦЕННОСТЕЙ В НЕПОСРЕДСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье раскрываются понятия «духовность» и «дух» и обосновываются практические рекомендации для лидеров предприятий при построении более эффективной системы управления, подчеркивая важность духовной составляющей.

Ключевые слова: дух, духовность, лидерство, система ценностей.

Gura T.V., Stalin A.

SPIRITUALITY OF THE LEADER AND FORMATION OF THE SYSTEM OF VALUES IN DIRECT ACTIVITY

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ**

The article reveals the concepts of "spirituality" and "spirit" and raises practical recommendations for enterprise leaders in building a more effective management system, emphasizing the importance of the spiritual component.

Key words: spirit, spirituality, leadership, system of values.